

OPASKE NA PRETHODNI TEKST

Frane Frančić

1. Pitanje odnosa između papina primata i biskupskog kolegijaliteta nije riješeno na I. vatikanskom saboru. To pitanje nije riješeno ni na II. vatikanskom saboru dogmatskom definicijom. Stoga danas u Crkvi to stvara zabunu, osobito s obzirom na redovito papino učiteljstvo. Možda je ta zabuna najvažniji izvor današnjih razdora u Crkvi (usp. »kritičko ispitivanje« mnogih teologa, pa i nekih biskupskih konferencija o papinoj poslanici *Humanae vitae*; to »kritičko ispitivanje« nije ni do danas dovršeno).

2. Nigdje nisam napisao da je msgr. Merćep »posumnjao u papin primat«. U taj primat nitko, može se reći, ne sumnja u Crkvi, nego razni autori različito tumače odnos između papinskog primata i biskupskog kolegijaliteta.

3. Meni se je, u početku moga rada u pripravnoj Teološkoj komisiji, pa i na početku rada Sabora, otvarala perspektiva o tumačenju spomenutog odnosa baš na temelju znanstvene radnje mog privatnog teologa msgra Merćepa, kako sam ja tu radnju shvaćao, pa sam neke intervente u tom smislu i izražavao, uglavnom pismenim putem. Poslije sam od toga svoga puta odustao i krenuo drugim putem koji sam izrazio u raznim interventima na Koncilu, osobito u svojoj Relaciji, održanoj u samom Saboru, u ime »manjine« Doktrinarnе koncilske komisije.

4. Nisam siguran, pošto sam pročitao gornji opširan odgovor, na moj vrlo kratki — samo nekoliko crta — pasus o tom pitanju, u *Crkvi u svijetu*, br. 3, 1988, str. 268—272, koji sam pasus napisao, kako se kaže, en passant, nisam siguran da sam adekvatno shvatio smisao, koji je autor htio dati svojoj radnji o primatu na Kalcedonskom saboru, za koji se s pravom drži da je potvrdio papin primat, iako nakon teških natezanja, za koje se nije tako lako moglo zaključiti kako će završiti baš zato, što ni tada Ocima nije bio jasan odnos između papina primata i biskupskog kolegijaliteta. Ali njihova vjera je u tom slučaju pobijedila njihove sumnje.

5. Ipak te sumnje nisu nestale u Ocima ni nakon poklika: »Petar je po Lavu progovorio«. Poznato je, naime, da su Oci Kalcedonskog koncila, nakon toga poklika, izglasali kanon u kojemu su pripisali jednaka prava u Crkvi biskupu »Novog Rima« koja je imao biskup »Starog Rima«, naravno zbog političkih razloga.

Dakle Ocima Kalcedonskog koncila, teološki govoreći, nije bio jasan papin primat u odnosu na biskupski kolegijalitet.

6. Nadam se da bi tiskanje svih mojih intervenata na II. vatikanskom saboru, na latinskom i hrvatskom jeziku, moglo razjasniti, barem malo, moje napore o boljem razumijevanju odnosa papina primata i biskupskog kolegijaliteta i moj skromni doprinos, u raspravi na Koncilu, o tom pitanju. U rješavanju toga pitanja nitko nije nikoga »zavadao«, jer smo svaki na svoj način, svaki prema svojim mogućnostima, nastojali doći do istine. O tom mučnom traženju istine na Koncilu dr. Merćep, naravno, nema nikakvog iskustva. Odatle i onaj njegov način pisanja o meni. Pa možda i ova mala polemika može doprinijeti zanimanju za taj, po mom mišljenju, najvažniji problem II. vatikanskog sabora.

7. Ja sam htio javno zahvaliti msgru Vladimiru Merćepu za njegovu pomoć koju mi je nesebično pružio u tim dilemama, ali, čini se, nisam bio posve shvaćen.

8. Ovaj svoj odgovor smatram definitivnim. Ne želim da bi se o ovom predmetu nastavila polemika. Ako izađe čitav tekst mojih intervenata na Koncilu, onda će ti interventi moći biti kritički ocijenjeni, pravednije nego se to može sada učiniti. Tada će se moći procijeniti »sine ira et studio« moja kolebanja i moje konačno stajalište o tom predmetu.